

บันทึก

เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับสินทรัพย์บริจาคของพระธรรมวิสุทธิมงคล

ธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.) ได้มีหนังสือ ที่ ธปท.สกม.๑๒๗๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ แก่ ธปท. ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๔๖๘ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ มาแล้วคำรบหนึ่งนั้น ขอเรียนว่า

๑. ตั้งแต่ต้นเดือนจนถึงกลางเดือนธันวาคมเวียนจะมีจำนวนลดลง และตั้งแต่กลางเดือนจนถึงปลายเดือนธันวาคมเวียนจะเพิ่มจำนวนขึ้นอีกครั้งหนึ่งเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการเบิกจ่ายเงินเดือน ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงจะได้ดำเนินการนำเงินบริจาคของพระธรรมวิสุทธิมงคล(บัว ญาณสัมปันโน) เข้าบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี และหรือบัญชีสำรองพิเศษ และแยกออกไว้ต่างหากโดยใช้อำนาจตามกฎหมายปัจจุบันจะกระทำหรือไม่

๒. ตามความในร่างมาตรา ๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งกำหนดให้โอนสินทรัพย์และหนี้สินจากบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี และบัญชีสำรองพิเศษที่มีอยู่ในวันที่กฎหมายใช้บังคับมาเป็นสินทรัพย์และหนี้สินของ ธปท. และของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน ตามจำนวนที่ ธปท. ได้ทำความตกลงร่วมกับกระทรวงการคลัง นั้น ธปท. สามารถกันเงินบริจาคของพระธรรมวิสุทธิมงคล และดอกผลที่เกิดจากเงินบริจาดดังกล่าวที่บันทึกไว้ในบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี และบัญชีสำรองพิเศษตาม ๑. ไว้ต่างหากจากสินทรัพย์ที่นำมาคำนวณเพื่อทำความตกลงกับกระทรวงการคลังได้หรือไม่ หรือจะต้องนำมาทำความตกลงแต่สามารถดำเนินการตาม ๓. ต่อไปได้

๓. ตามความในร่างมาตรา ๔ แห่งร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ อำนาจของคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบัญชีของ ธปท. นั้น รวมถึงอำนาจในการกำหนดว่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากการรวมบัญชี(ตามร่างมาตรา ๗) ซึ่งจะนำไปไว้ในบัญชีใด จำนวนเท่าใดหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลางและสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) และผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้วินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสรีที่ ๒๖๙/๒๕๕๓^๑ ว่า “ตามกฎหมายปัจจุบันการรับและจ่ายสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตรามีความสัมพันธ์กับการนำออกใช้ซึ่งธนบัตร การนำสินทรัพย์เข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราโดยไม่มี การออกใช้ธนบัตรย่อมไม่อาจกระทำได้” ดังนั้น การนำสินทรัพย์บริจาคของพระธรรมวิสุทธิมงคลเข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราจึงต้องกระทำในขณะที่มีการออกใช้ธนบัตรเท่านั้น โดยนำเข้าในจำนวนเท่ากับที่ต้องการนำธนบัตรออกใช้ สำหรับการที่ประสงค์จะแยกสินทรัพย์ดังกล่าวไว้ต่างหากจากสินทรัพย์อื่นนั้นเห็นว่าในทางปฏิบัติสามารถกระทำได้

ประเด็นที่สอง ตามร่างมาตรา ๗^๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กำหนดให้ ธปท. และกระทรวงการคลังตกลงร่วมกันโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดจำนวนสินทรัพย์ที่จะให้แก่ ธปท. และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนากระบวนการการเงินนั้น เนื่องจากตามร่างมาตรา ๖ แห่งร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓^๓(๓) วรรคสาม แห่ง

^๑ บันทึก เรื่อง การนำส่งสินทรัพย์เข้าบัญชีในพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ส่งพร้อมหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๔๐๔ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓

^๒ มาตรา ๗ ให้โอนสินทรัพย์และหนี้สินจากบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี และบัญชีสำรองพิเศษ ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ มาเป็นสินทรัพย์และหนี้สินของ ธปท. และของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนากระบวนการการเงินตามจำนวนที่ ธปท. ได้ทำความตกลงร่วมกับกระทรวงการคลังโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

การพิจารณา กำหนดจำนวนเงินที่จะนำส่งเข้า ธปท. ต้องมีจำนวนที่พอเพียงสำหรับการล้างผลขาดทุนสะสมและการมีทุนประกอบการที่เหมาะสมต่อไปของ ธปท. ด้วย

^๓ มาตรา ๔๓ ให้ ธปท. มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการออกและจัดการธนบัตรและบัตรธนาคารในราชอาณาจักร รวมตลอดถึงพิมพ์ธนบัตร และบัตรธนาคาร

การออกและจัดการธนบัตรและบัตรธนาคารตามวรรคหนึ่งให้ ธปท. ดำเนินการโดยมี “ฝ่ายออกบัตรธนาคาร” เป็นเจ้าหน้าที่

ในการนำออกใช้ซึ่งธนบัตร ธปท. ต้องดำรงสินทรัพย์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลค่าของธนบัตรออกใช้ โดยแยกบัญชีไว้ต่างหาก

(๑) ทองคำ

(๒) เงินตราของประเทศที่รับพันธะ หรือเงินตราต่างประเทศอื่นใดตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ทั้งนี้ ต้องอยู่ในรูปเงินฝากในสาขาธนาคารพาณิชย์ไทยในต่างประเทศ สถาบันการเงินต่างประเทศ หรือสถาบันการเงินระหว่างประเทศ

(๓) หลักทรัพย์ต่างประเทศที่จะมีการชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศที่ระบุไว้ใน (๒)

(๔) ทองคำ สินทรัพย์ต่างประเทศและสิทธิพิเศษถอนเงิน ทั้งนี้ ในส่วนที่นำส่งสมทบกองทุนการเงิน

(๕) ใบสำคัญสิทธิซื้อส่วนสำรอง

(๖) ใบสำคัญสิทธิพิเศษถอนเงิน

(๗) หลักทรัพย์รัฐบาลไทยที่จะมีการชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศที่ระบุไว้ใน (๒) หรือเป็นเงินบาท

พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ได้กำหนดให้ ธปท. ต้องดำรงสินทรัพย์ให้มีมูลค่าไม่ต่ำกว่ามูลค่าธนบัตรออกใช้ โดยแยกบัญชีไว้ต่างหาก ด้วยเหตุนี้สินทรัพย์ที่ ธปท. และกระทรวงการคลังจะต้องทำความตกลงร่วมกันเพื่อโอนให้กับ ธปท. และกองทุนเพื่อการฟื้นฟู ตามร่างมาตรา ๗ ดังกล่าว คือ สินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี และบัญชีสำรองพิเศษ โดยในส่วนของสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตราจะต้องโอนมาให้ ธปท. เพื่อดำรงไว้เพื่อการนำธนบัตรออกใช้ตามมาตรา ๔๓ ธปท. และกระทรวงการคลังจะตกลงร่วมกันเพื่อส่งให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูมิได้ ดังนั้น เมื่อ ธปท. ได้นำสินทรัพย์บริจาคของพระธรรมวิสุทธิมิ่งคลเข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราเพื่อหนุนหลังธนบัตรออกใช้แล้ว สินทรัพย์ส่วนนี้ ธปท. และกระทรวงการคลังจึงต้องนำส่งให้ ธปท. ใช้หนุนหลังธนบัตรออกใช้อยู่เช่นเดิม ส่วนดอกผลของสินทรัพย์บริจาคของพระธรรมวิสุทธิมิ่งคลนั้น ธปท. และกระทรวงการคลังก็ชอบที่จะตกลงร่วมกัน โดยให้ ธปท. เก็บรักษาไว้ตามเจตนารมณ์ของพระธรรมวิสุทธิมิ่งคลต่อไปได้

ประเด็นที่สาม ตามร่างมาตรา ๔ แห่งร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕^๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ที่กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ ธปท. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบัญชีของ ธปท. นั้น ประสงค์จะให้คณะกรรมการ ธปท. มีอำนาจกำหนดในรายละเอียดของบัญชีสินทรัพย์ของ ธปท. ว่ามีบัญชีใดบ้าง วิธีการจัดการในแต่ละบัญชีเป็นอย่างไร รวมทั้งมีจำนวนเงินเท่าใดในแต่ละบัญชี ดังนั้น เมื่อสินทรัพย์ที่เกิดจากการรวมบัญชีได้

สินทรัพย์ตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) นั้น ธปท. จะต้องดำรงไว้ให้มีค่ารวมกันทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบของจำนวนธนบัตรออกใช้

การดำรงสินทรัพย์ตามวรรคสามหากมูลค่าธนบัตรออกใช้ลดลงมิให้ลดการดำรงสินทรัพย์ และมีให้นำเอาสินทรัพย์นั้นออกใช้ เว้นแต่จะเป็นการดำรงไว้หรือการนำไปลงทุนหรือเปลี่ยนแปลงประเภทสินทรัพย์

เมื่อสินทรัพย์ที่ ธปท. ดำรงไว้ในบัญชีตามวรรคสามมีมูลค่าเป็นจำนวนสองเท่าของมูลค่าธนบัตรออกใช้ ธปท. อาจนำสินทรัพย์ส่วนที่เกินสองเท่าออกใช้ได้

๔ มาตรา ๑๕ ทุน เงินและสินทรัพย์อื่นของ ธปท. ให้ ธปท. แสดงรายการและจำนวนไว้ในบัญชีดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

(๑) บัญชีสำรองธรรมดา เพื่อสะสมกำไรสุทธิตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง (๑) และหากปีใดผลการดำเนินงานขาดทุนให้ ธปท. นำผลขาดทุนนั้นหักออกจากบัญชีนี้

(๒) บัญชีสำรองจากการปรับอัตราแลกเปลี่ยนของสินทรัพย์และหนี้สินต่างประเทศเพื่อสะสมกำไรและขาดทุนจากการปรับอัตราแลกเปลี่ยนสินทรัพย์และหนี้สินต่างประเทศ

(๓) บัญชีสำรองจากการตีราคาหลักทรัพย์ต่างประเทศ เพื่อสะสมกำไรและขาดทุนจากการตีราคาหลักทรัพย์ต่างประเทศ

(๔) บัญชีสำรองประเภทอื่นตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง (๒)

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบัญชีของ ธปท. ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด.

โอนมาเป็นสินทรัพย์ของ ธปท. แล้ว หากคณะกรรมการ ธปท. ประสงค์จะกำหนดให้สินทรัพย์ดังกล่าวนำไปไว้ในบัญชีใด จำนวนเท่าใด ย่อมสามารถกระทำได้ตามบทบัญญัติดังกล่าว

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ ๑) มีข้อสังเกตว่า การนำสินทรัพย์บริจาคของพระธรรมวิสุทธิมงคลเข้าในบัญชีทุนสำรองเงินตราจะต้องมีการนำธนบัตรออกใช้ด้วยจำนวนที่เท่ากัน ดังนั้น ธปท. จึงควรต้องพิจารณาว่า การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นการสมเจตนารมณ์ที่แท้จริงของพระธรรมวิสุทธิมงคลหรือไม่

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๓